

УДК 727.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.5>

МОЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ ТА КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИХ ОБ'ЄКТІВ (УРБАНІСТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Крижановський Володимир Григорович

аспірант кафедри історії архітектури та синтезу мистецтв,
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури,
Київ, Україна,

e-mail: volodymyr.kryzhanovskyi@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0003-1730-0221

Анотація. Наукову статтю присвячено можливим урбаністичним проблемам, які виникають у процесі відновлення музейно-виставкових об'єктів у сучасному міському середовищі. Дослідження сфокусоване на важливості збереження та відновлення об'єктів культурної спадщини в містах та висвітлює основні проблеми, пов'язані з цим, а також рекомендації щодо їх подолання.

Мета. Мета статті полягає у виявленні можливих проблем і конфліктних ситуацій, пов'язаних з відновленням музейно-виставкових об'єктів з урахуванням урбаністичного аспекту.

Методологія. Методологія дослідження передбачає аналіз урбаністичних проблем та конфліктних ситуацій, що виникають у процесі відновлення музейно-виставкових об'єктів, через призму їх впливу на міську ситуацію, культурний контекст та взаємодію зацікавлених сторін, а також використанням емпіричних даних для формулювання практичних рекомендацій щодо подолання цих проблем і досягнення балансу між збереженням культурної спадщини та сучасним урбаністичним розвитком.

Результати. Запропоновані рекомендації по відновленню музейно-виставкових об'єктів в плані вирішення урбаністичних проблем та конфліктних ситуацій.

Наукова новизна. Наукова новизна цієї статті полягає в системному аналізі проблем та конфліктних ситуацій відновлення музейно-виставкових об'єктів з урахуванням урбаністичного аспекту.

Ключові слова: музеї, відновлення, урбаністичні проблеми, конфліктні ситуації, культурна спадщина, автентичність, екологічні аспекти, доступність, соціальний взаємодія, сталість, виставка.

ВСТУП

Відновлення музейно-виставкових об'єктів, є актуальною і складною проблемою в умовах сучасного урбаністичного розвитку та збереження культурної спадщини. Ця тема становить інтерес не тільки для вчених і фахівців у галузі архітектури, але й громадськості та для місцевих владних структур. Музейно-виставкові об'єкти відіграють важливу роль у збереженні і відтворенні культурної та

історичної ідентичності міст та регіонів. Однак процес їх відновлення може супроводжуватися різними урбаністичними проблемами і конфліктами, які вимагають комплексного дослідження та знаходження наукових та практичних рішень.

У цій статті автор проаналізував можливі урбаністичні проблеми та конфліктні ситуації, які виникають у процесі відновлення музейно-виставкових об'єктів, розглядаючи

їхній вплив на міську ситуацію, культурний контекст та взаємодію зацікавлених сторін. Розглядаючи дану тему, доцільно сформулювати практичні рекомендації щодо стратегії для подолання цих проблем і досягнення балансу між збереженням культурної спадщини та сучасним урбаністичним розвитком.

Постановка проблеми. Урбанізація спричиняє швидкий розвиток міст та зростаючий інтерес до культурної спадщини, включаючи музейно-виставкові об'єкти, які є важливими частинами міського середовища. Проте, їхнє моральне та фізичне старіння, а також природна або стихійна руйнація створюють урбаністичні проблеми та конфліктні ситуації, що потребують наукового аналізу та розробки раціональних стратегій вирішення, які будуть розглянуті в даній статті.

Дослідження окресленої теми становить інтерес для удосконалення науково-дослідницької та практичної роботи у сфері збереження культурної спадщини, з перспективою відновлення таких об'єктів в Україні після закінчення військових подій. Крім суто специфічних процедур аналіз історичного процесу формування архітектурних структур у джерельній базі є не менш актуальним для наукового дослідження.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що відновлення музейно-виставкових об'єктів вимагає інтеграції сучасних архітектурних рішень в історичне середовище. Це викликає дискусії щодо збереження культурної спадщини та впровадження новаторських рішень. Отже також слід враховувати, соціальні та культурні аспекти, розглядаючи музеї та виставкові зони, як важливий культурний простір, який відображає історію та ідентичність спільноти.

У нашій країні продовжується розробка державних програм, спрямованих на створення правових, організаційних та матеріально-технічних ресурсів для збереження об'єктів культурної спадщини, включаючи пам'ятки міської архітектури. Ці програми включають у себе проведення досліджень та інвентаризацію цих об'єктів, їхню адаптацію та раціональне використання. Однією з таких програм є Програма «Культурна спадщина» від Українського культурного фонду (2022) [11]. Вона була започаткована з метою підтримки збереження культурної спадщини України. Окрім цього, відновлення та збереження музейно-виставкових об'єктів передбачено законом України «Про збереження об'єктів культурної та природної спадщини, включених і запропонованих для включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вищезазначені фактори визначили актуальність даного дослідження. Системний підхід до охорони нерухомих пам'яток історії і культури, також відновлення музейно-виставкових об'єктів розглядаються в роботах В. Вечерського, І. Ігнаткіна, М. Бевза. Питання історичного середовища є предметом уваги А. Іконнікова, К. Лінча, О. Беккера. До джерел, що розкривають принципи утримання та функціональної адаптації пам'яток, можна віднести наукові висновки О. Лесика, Л. Прибеги, Є. Михайловського, та інші колективні праці та методичні рекомендації.

До досліджень на тему музеєфікації можна віднести науковців: Е. Добровольську, М. Майстровську, О. Мішуру, О. Соустіна, Д. Яроша. Окремі дослідження, присвячені створенню музеїв на основі нерухомих пам'яток в Україні з'явилися лише останнім часом. Зокрема цю проблему висвітлювали в своїх роботах В. Ієвлев, О. Попельницький, О. Сердюк, Е. Градун, О. Жукова, Г. Новіков.

Для подальшого дослідження варто звернути увагу на різницю у сприйнятті сучасного розуміння музейної установи в українському законодавстві [1] порівняно з концепцією музейного простору та завдань, що стоять перед музейниками у всьому світі. Особливу увагу слід приділити новому визначенню музею, затвердженому Міжнародною радою музеїв ICOM під час позачергової Генеральної асамблеї у Празі у 2022 році [16]. У новій редакції, визначення звучить так: «Музей – це некомерційна постійно діюча організація на службі суспільства, яка збирає, зберігає, досліджує, інтерпретує та експонує матеріальну та нематеріальну спадщину. Відкриті для громадськості, доступні та інклюзивні, музеї сприяють різноманітності та сталості світу. Їхня робота та комунікація ґрунтуються на засадах етики і професійності, передбачають залученість громад і пропонують різноманітний досвід для освіти, насолоди, роздумів і обміну знаннями» (офіційний переклад українською ще має бути затверджений) [2].

Зазначені дослідження мають теоретичний та загальний характер і розглядають окремі аспекти сучасного збереження та використання архітектурних пам'яток, музейних споруд. Однак, незважаючи на визнання важливості оточення та середовища, залишається не розглянутою проблема відновлення музейно-виставкових об'єктів в урбаністичному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що тема статті тісно пов'язана з розвитком теорії та практики містобудування

і урбаністики, а також проблемами реновації, ревалоризації, використання історичних територій і місць різного рівня цінності та ступеня збереженості. Зокрема, відновлення історичного середовища стає особливо актуальним завданням при відновленні країни після часів недбалості та руйнації під час військових дій.

1. Значення відновлення музейно-виставкових об'єктів

Як відомо, музейні установи та їх експозиції відіграють ключову роль у створенні архітектурного та ідеологічного простору для важливих культурних наративів та спадщини. Руйнування музейних інститутів призводить до втрат у сфері культурної ідентичності та збереження пам'яті. Незважаючи на зусилля щодо запобігання руйнівних дій на музеї, майже всі сучасні міжнародні, регіональні та місцеві конфлікти безпосередньо пов'язані з музейними закладами внаслідок прямих або непрямих дій [9].

У післяконфліктний період виникає низка концепцій стосовно відновлення пошкоджених музейних будівель, проте питанням стратегічного втручання у відновлення та охорону навколишнього середовища в цьому контексті досі не надавалось належної уваги.

Музеї завжди виконували важливу функцію спеціальних сховищ та консервації творів культурної спадщини з періодичними їх експозиціями. Така роль музеїв мала важливий вплив на збереження та передачу спадкового багатства попереднім і майбутнім поколінням. Крім того музеї виступали не лише як місця для зберігання артефактів, але й як освітні та культурні інституції.

Однак, в сучасному світі, де конфлікти та природні катастрофи стають все більш загрозливими, музеї також стикаються з серйозними викликами щодо збереження своєї цінної колекції та забезпечення безпеки для відвідувачів та персоналу. Тому важливо постійно розвивати та удосконалювати методи збереження та охорони культурної спадщини в музеях, забезпечуючи їхню довготривалу доступність для громадськості та майбутніх поколінь.

Відновлення музейних об'єктів має велике значення, яке проявляється в таких аспектах:

1. Можливість збереження культурної спадщини, яка є невід'ємною частиною історії та культури суспільства.

2. Забезпечення публічного доступу до музейних творів сприяє освітнім та культурним ініціативам, розширює можливості для навчання та дослідження.

3. Сприяння розвитку культурного туризму.

4. Підтримки та ефективності наукових досліджень.

5. Особливого символізму в міському середовищі.

1.1. Роль музеїв у розвитку суспільства. Протягом історії людство завжди створювало історико-культурні пам'ятки для передачі знань про минуле та життя минулих епох. Музеї виконують важливу місію як науково-дослідницькі та освітньо-культурні заклади, зберігаючи, вивчаючи та демонструючи ці пам'ятки, а також реконструюючи життя минулих епох. Незважаючи на доступність розваг, історія та культура привертають увагу сучасної аудиторії, що підтверджується статистичними даними про відвідування Лувру (понад 8 мільйонів відвідувачів щорічно) [20] та музею Ватикану (приблизно 5 мільйонів відвідувачів) [21], що свідчить про значення музейної сфери в культурному житті суспільства.

Люди щодня відтворюють, записують і аналізують суспільну історію, оскільки лише вивчаючи та аналізуючи своє минуле, людство може рухатися вперед. А сучасні культурні тенденції створили умови для переосмислення своєї ролі музейними установами, відходячи від традиційного погляду на них як на статичні «храми мистецтва». Вони еволюціонують, перетворюючись у динамічні, взаємодіючі простори, орієнтовані на зацікавлення аудиторії, пропонуючи їй комфортабельне середовище. Розглядаючи сучасний музей як громадський простір, можна побачити його значення в сприянні міжособистісної комунікації, подачі інформації про різні історичні періоди та культуру [13].

Проблеми відновлення музейно-виставкових об'єктів створюють ряд викликів, що стосуються інтеграції музейних просторів у міське середовище, збереження історичної цінності будівель та адаптації сучасних вимог до музейних експозицій. Одним з таких викликів є обмежений простір у міських районах для розширення або модернізації музейних приміщень. Це вимагає від музейних планувальників і архітекторів особливої креативності та інноваційного підходу до використання обмеженого простору, а також забезпечення доступності для широкого кола відвідувачів.

Інша значна проблема полягає у збереженні історичної цінності музейних будівель при їх адаптації до сучасних потреб. Це включає в себе збалансування між збереженням історичного фасаду та внутрішнього

декору, а також впровадження сучасних технологій та засобів безпеки. Окрім того, існує проблема забезпечення екологічної стійкості музеїв, особливо при зростаючих вимогах до енергоефективності та мінімізації впливу на довкілля. Це означає впровадження енергозберігаючих технологій та використання екологічних матеріалів у процесі реконструкції та реставрації, а також використання комплексного підходу, який враховує історичні, культурні, архітектурні, екологічні та соціальні аспекти, спрямовані на створення просторів, що відповідають сучасним вимогам, але водночас зберігають свою унікальну ідентичність [10].

Фактори, що призводять до необхідності відновлення музейних об'єктів. Перш ніж перейти до необхідності відновлення музейно-виставкових об'єктів, варто розглянути чинники, які приводять до їх руйнувань (таблиця 1).

Протягом останніх двох років одним із головних чинників руйнування музейно-виставкових об'єктів в Україні стали бойові дії зі сторони Російської Федерації. Збройні сили РФ завдають ударів по об'єктам культурної спадщини і зруйнували багато музеїв, які потребують відновлення. За даними ЮНЕСКО за період з 24 лютого 2022 року до 20 липня 2023 року в Україні пошкоджено 116 релігійних об'єктів, 27 музеїв, 95 будівель, що становлять історичний та/або художній інтерес, 19 пам'яток, 12 бібліотек, один архів, загалом 270 культурних пам'яток [14].

Враховуючи перелічені чинники у таблиці 1, вони вимагають комплексного підходу, який включає технічні, культурні, екологічні та економічні розрахунки. Але на шляху до відновлення можуть стояти також

окремі урбаністичні проблеми, які варто розглянути більш детально.

2. Урбаністичні проблеми відновлення музейно-виставкових об'єктів

Сьогодні через зростання чисельності населення та швидкі темпи урбанізації перед містами стоїть важливе завдання – відновлення музейно-виставкових об'єктів після руйнування, зносу або природних катастроф, що може спричинити наступні конфліктні ситуації:

1. Проблеми фінансування. У процесі відновлення музейно-виставкових об'єктів виникають проблеми через нестачу фінансових ресурсів, що може спричинити конфлікти між громадськими організаціями, місцевими владами та потенційними спонсорами, а також збільшувати конкуренцію за фінансування серед культурних та освітніх установ. Музеї стикаються з обмеженим бюджетом та нестачею ресурсів для підтримки та відновлення своїх експозицій та інфраструктури.

2. Вибір локації для відновлення. Процес вибору місця для реконструкції чи відновлення музейного об'єкта може стати темою для суперечок. Залежно від історичної та культурної сторони питання, місцеві мешканці, історики та консерватори можуть мати відмінні погляди на відновлення музейно-виставкових об'єктів.

3. Проблема збереження автентичності. Це питання в процесі відновлення є надзвичайно важливим. Проте така задача може виявитися складною через обмежені можливості відтворення ідентичного вигляду об'єкта.

4. Урбанізація та забудова. Після завершення відновлення може виникнути

Таблиця 1

Чинники, що приводять до руйнувань музейно-виставкових об'єктів

Чинники	Особливості
Фізичні та екологічні	– природні умови, такі як вологість, температурні коливання, сонячне випромінювання, що можуть призвести до пошкодження будівельних матеріалів та експонатів; – вплив екологічних факторів, включаючи забруднення повітря та води, що можуть кородувати матеріали та впливати на стан експонатів.
Технологічні та інфраструктурні	– застарілість та недостатність інфраструктури, особливо у старих музеях, які потребують модернізації для відповідності сучасним стандартам; – необхідність впровадження новітніх технологій зберігання та виставлення експонатів для їх кращого збереження.
Культурні та історичні	– зміни у суспільних уподобаннях та очікуваннях щодо музейного досвіду, що вимагають оновлення експозицій; – необхідність збереження історичної цінності будівель та експонатів, які можуть зазнавати зносу з часом.
Соціально-економічні	– зростаючі потреби в доступності та інклюзивності музеїв для ширшого кола відвідувачів; – економічні обмеження, які впливають на можливості фінансування реставраційних проєктів.

Таблицю 1 створено автором на основі [17].

конфлікт стосовно будівництва нових споруд чи інфраструктури навколо музейно-виставкового об'єкта. Це може вплинути на стан збереження історичного характеру місця, призводячи до суперечок між різними сторонами.

5. Доступність для громади.

Забезпечення доступу до відновлених музейно-виставкових об'єктів для всієї громади може стати можливою проблемою.

6. Відновлення об'єктів національної спадщини. Якщо музейно-виставковий об'єкт вважається частиною національної спадщини, то процес його відновлення може створити передумови конфлікту між захисниками спадщини та прихильниками новацій.

7. Екологічні аспекти. Роботи з відновлення можуть містити в собі фактори негативного впливу на природне середовище та викликати конфлікти екологічного характеру.

8. Архітектурні обмеження. Урбанізація може призвести до скорочення ділянок землі для будівництва та розширення музеїв. Існуючі будівлі можуть мати обмежені можливості для реконструкції чи модернізації.

9. Конкуренція за увагу. В урбанізованих містах існують альтернативи музеям у вигляді культурно-розважальних закладів, виставок та інше, через що доводиться змагатися за відвідувачів.

Отже, частіше проблеми та конфлікти пов'язані з тим, що не враховуються інтереси всіх зацікавлених сторін і не дотримуються відповідні закони і нормативи при відновленні музейно-виставкових об'єктів. Робота з громадою та консультації з експертами у сфері культурної спадщини та урбаністики можуть допомогти вирішити конфліктні ситуації та досягти оптимального рішення для відновлення музейних об'єктів [4].

4. Роль музеїв у відродженні міст

В умовах зростаючого інтересу до історії свого регіону, підвищується значення музеїв, які сприяють персоніфікації та осмисленню вітчизняної історії [12]. Музейна установа має на меті зберігання та передачу культурного та історичного доробку нації від покоління до покоління. Саме музеї допомагають розуміти історію з гуманітарних поглядів та дозволяють відслідкувати взаємозв'язок між історією країни, регіону, сім'ї та долею окремої особи, відчути свою причетність до історичного процесу.

Музеї широко використовують сучасні цифрові технології для поширення інформації про свої колекції. Експонати цифруються, створюються бази даних про зібрання для

широкої аудиторії, що забезпечує рівний доступ громадян до культурної спадщини [18]. Забезпечення доступу до фондів є засобом боротьби з декультурацією молодих користувачів інтернету. У Польщі діє програма «Інтернет для шкіл», яка використовує музейні експонати для освітніх цілей. Для ознайомлення користувачів з європейськими музейними скарбами створена програма EUROPEANA [6, с. 66], яка об'єднує різні європейські музейні заклади, архіви і бібліотеки. У 90-х роках ХХ століття з'явилися віртуальні музеї, такі як Віртуальний Музей Канади та Віртуальний Музей Японського Мистецтва, які ознайомлюють користувачів з віртуальними виставками, галереями та різноманітною інформацією [5].

Впровадження інформаційних технологій у музейну практику сприятиме максимальному розкриттю потенціалу музеїв як ключового чинника формування якісного культурного середовища [8]. Однак багато вітчизняних районних та обласних музеїв, позбавлені доступу до інтернету та власних веб-сайтів, залишаються невідомими, оскільки лише найбільші музейні заклади можуть собі дозволити створення мультимедійних матеріалів для просування свого закладу, експозицій та виставок [7]. Вирішенням проблеми є комп'ютеризація та автоматизація обліку музейних експонатів, а також цифрування найцінніших пам'яток культури та мистецтва [3].

Необхідність створення потужних музейних установ, що реалізовуватимуть стратегію збереження та просування національної культурної спадщини, підкреслює важливість вдосконалення підходів та методів управління українськими музеями, які, переживши різні випробування, на сьогоднішній день потребують об'єднання зусиль і використання кращих традицій, досвіду та нових знань для подолання відставання від сучасних вимог та ефективного використання їх багатства як важливого гуманітарного ресурсу.

Зокрема, музеї можуть відігравати ключову роль у відродженні міст. Вони є не лише зберігачами культурної спадщини, але й активними центрами, які стимулюють туризм та культурний розвиток міст. Таким чином:

1. Економічний розвиток. Музеї, особливо ті, що мають унікальні колекції або історичний контекст, становлять інтерес для туристів з усього світу. Це сприяє збільшенню потоку гостей у місто, що, в свою чергу, підтримує розвиток готелів, ресторанів і інших туристичних послуг. Наприклад у Великій Британії культурна спадщина є важливим сектором економіки. Комісія історичних

будівель і пам'яток Англії (Historic Buildings and Monuments Commission for England), більш відома під скороченою назвою Історична Англія (Historic England), щорічно видає звіт «Спадщина та економіка» (Heritage and the Economy), який показує, що у 2021 році цей сектор створив 41,1 млрд фунтів стерлінгів валової доданої вартості і понад 538 000 робочих місць, сприяючи економічному процвітання і зростанню [19].

2. Культурний обмін. Музеї можуть створювати платформу для культурного обміну та співпраці між різними країнами та культурами. Виставки, лекції та інші події у музеях сприяють збагаченню культурного досвіду місцевого населення та відвідувачів.

3. Освіта. Музеї надають можливість просвіти для громадян у формі інтерактивних виставок та навчальних програм. Це сприяє підвищенню рівня освіти та культурної обізнаності в місті.

4. Стимулювання креативності. Музеї можуть надихати на мистецькі та креативні вирази. Вони стають місцем для проведення майстер-класів, виставок художників, які сприяють розвитку творчих потенцій міста.

У підсумку, музеї є не лише місцями зберігання історії та культурної спадщини, але і двигунами розвитку міст, які стимулюють туризм, культурний обмін і економічний розвиток.

5. Рекомендації по відновленню музейно-виставкових об'єктів в плані вирішення урбаністичних проблем та конфліктних ситуацій

1. Забезпечити широку участь громади в плануванні та процесі прийняття рішень щодо відновлення музейних об'єктів. Проводити консультації, відкриті зустрічі та слухання з метою врахування думки і побажань місцевих жителів.

2. Розглянути можливості фінансування від державних, місцевих та приватних джерел. Розвивати партнерство з бізнесом та місцевими органами для спільного фінансування та реалізації проектів відновлення.

3. Ретельно планувати інфраструктуру навколо музейного об'єкта, включаючи паркування, громадський транспорт та забезпечення доступності для людей з обмеженими можливостями.

4. Розглянути розв'язання конфліктів щодо земельних питань з урахуванням інтересів всіх сторін.

5. Забезпечити виконання вимог щодо екологічної стійкості та зеленого будівництва,

зокрема використання відновлюваних джерел енергії та зменшення викидів.

6. Забезпечити доступність інформації про процес відновлення, включаючи фінансову звітність та плани розвитку.

7. Використовувати діалог і медіацію для вирішення конфліктів та забезпечення згоди всіх зацікавлених сторін.

8. Здійснювати постійний моніторинг впливу музейних об'єктів на місто та його спільноту та вчасно вживати заходів для вирішення виникаючих проблем.

Запропоновані підходи мають сприяти відновленню музейно-виставкових об'єктів, щоб підтримувало інтереси місцевих громад, зберігало культурну спадщину та розвиток міста [15].

ВИСНОВКИ

На підставі викладеного вище, важливо відзначити, що розвиток музейної сфери є ключовим елементом культурного та соціального прогресу сучасного суспільства. Зазначена стаття акцентувала увагу на різноманітних проблемах і конфліктах, що виникають у процесі відновлення музейних об'єктів, таких як фінансові складнощі, екологічні аспекти, участь громади та інші. Інтеграція музеїв у міське середовище та забезпечення доступності для різних соціальних груп є важливими аспектами розвитку міста та культурної спадщини. Рекомендації, які випливають з аналізу, включають впровадження ефективних стратегій фінансування, активну участь громади у процесі відновлення та використання сучасних технологій для покращення доступності та екологічності музейних об'єктів. Для подальшого дослідження рекомендується звернути увагу на вплив музеїв на розвиток туризму, а також дослідити можливості використання альтернативних джерел енергії у музейній сфері. До перспектив подальшого вивчення слід віднести питання безпеки зберігання музейних експонатів та безпеки відвідувачів в умовах бойових дій. У зв'язку зі зростанням конфліктів та приростом загрози тероризму, музеї стають особливо уразливими об'єктами. Проведення досліджень у цьому напрямку допоможе розробити ефективні безпекові заходи збереження музейних колекцій та відвідувачів, збільшить стійкість музейних установ до можливих загроз та підвищить довіру громадськості до музейної сфери. Робота над вирішенням зазначених проблем та впровадженням рекомендацій сприятиме підтримці культурної спадщини, розвитку міст та задоволенню потреб сучасного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-vr#Text> (дата звернення: 22.04.2024).
- [2] Білаш К. Міжнародна рада музеїв ICOM затвердила нове визначення музею. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/culture/2022/08/25/527373_mizhnarodna_rada_muzeiv_icom.html (дата звернення: 22.04.2024).
- [3] Ільясова Л.С. Сучасні форми та методи рекламної роботи музею. *Національний музей історії України: його фундатори та колекції*. К., 1999. С. 169–174.
- [4] Кодекс музейної етики від ICOM. *Україна Споконвічна : Народне будівництво, традиційний побут, фольклор – Просте, красиве і доцільне – вчора, сьогодні, завтра*. URL: <https://etn.ua/info/novyny/kodeks-muzejnoji-etyky-vid-icom/> (дата звернення: 02.04.2024).
- [5] Кузьмук О. Роль музеїв у культурному та соціально-економічному розвитку країни: зарубіжний досвід. *Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku> (дата звернення: 05.04.2024).
- [6] Кулиняк І. Я., Карий О. І., Прокопишин-Рашкевич Л. М., Огінок С. В., Бондаренко Ю. Г. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2023. 254 с. ISBN 978-617-8296-61-2.
- [7] Литвиненко О. Участь неурядових організацій у збереженні культурної спадщини (досвід Великої Британії). Центр суспільних досліджень. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyurozvytok/uchast-neuryadovykh-orhanizatsiy-u-zberezhenni-kulturnoyi> (дата звернення: 06.04.2024).
- [8] Мазурик З. Музеї сьогодні: європейські тенденції та наші виклики. *Українська культура*. 2007. № 11. С. 8–9.
- [9] Маньковська Р.В. Музеї України в інформаційному просторі: досвід та перспективи. *Історія України. Маловідомі імена, події, факти*. Вип. 11. К., 2000. С. 214 – 221.
- [10] Павлухіна В.Ф. Музеї та бібліотеки Донецької області як історико-краєзнавчі осередки. *Історія України. Маловідомі імена, події, факти*. Вип. 8. К., 1999. 289 с.
- [11] Уряд затвердив План заходів щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-shchodo-pidtrimki-sferi-kulturi-ohoroni-kulturnoyi-spadshchini-rozvitku-kreativnih-industrij-ta-turizmu> (дата звернення: 02.04.2024).
- [12] Фесенко Г. Роль музеїв у формуванні культурного простору України. *Простір літератури, мистецтва та освіти – шлях до миру, згоди і співпраці між слов'янськими народами* : Зб. наук. пр. по матеріалам VI Міжнар. науково-практ. конф., м. Харків, 16 груд. 2011 р. Харків, 2012. С. 184–187.
- [13] Щербак Д. Становлення і розвиток музейної педагогіки в Україні. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наукових праць*. 2009. № 1. С. 224–235.
- [14] ЮНЕСКО підтвердило пошкодження 270 культурних пам'яток в Україні, 12 із них у Сумській області – обласна адміністрація. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/926100.html> (дата звернення: 02.04.2024).
- [15] Як часто українці ходять у музеї (опитування). *Новини України – останні новини України сьогодні – УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/society/360858-yak-chasto-ukrajintsi-hodyat-u-muzeji-opituvannya.html> (дата звернення: 22.04.2024).
- [16] General Conferences – International Council of Museums. *International Council of Museums*. URL: <https://icom.museum/en/general-conferences/> (дата звернення: 20.04.2024).
- [17] Geoffrey D. Lewis Museum – Conservation, Preservation, Education. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/museum-cultural-institution/Conservation> (дата звернення: 02.04.2024).
- [18] Jeffrey Brown Preserving Ukraine's cultural treasures with digital tools. *PBS NewsHour*. URL: <https://www.pbs.org/newshour/show/preserving-ukraines-cultural-treasures-with-digital-tools> (дата звернення: 22.04.2024).
- [19] The Economic Value of the Heritage Sector. *Heritage Counts. Historic England – Championing England's heritage*. URL: <https://historicengland.org.uk/research/heritage-counts/heritage-and-economy/economic-value/> (дата звернення: 22.04.2024).
- [20] The number of visitors to the Louvre in Paris 2007–2022. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/247419/yearly-visitors-to-the-louvre-in-paris/> (дата звернення: 06.04.2024).
- [21] Visiting Vatican. *The Vatican Tickets and Tours*. URL: <https://www.thevaticantickets.com/visiting-vatican-museum/> (дата звернення: 06.04.2024).

REFERENCES

- [1] Pro muzeiy ta muzeynu spravu : Zakon Ukrainy vid 29.06.1995 r. № 249/95-VR : stanom na 1 sich. 2024 r. [On museums and museum affairs: Law of Ukraine dated June 29, 1995 No. 249/95-VR: as of January 1 2024] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-vr#Text>. [in Ukrainian].
- [2] Bilash, K. (2022). Mizhnarodna rada muzeyiv ICOM zatverdyla nove vyznachennya muzeyu. [The International Council of Museums ICOM approved a new definition of a museum]. *LB.ua*. Retrieved from: https://lb.ua/culture/2022/08/25/527373_mizhnarodna_rada_muzeiv_icom.html. [in Ukrainian].
- [3] Ilyasova, L.S. (1999). Suchasni formy ta metody reklamnoyi roboty muzeyu. [Modern forms and methods of advertising work of the museum.]. *Natsional'nyy muzey istoriyi Ukrainy: yoho fundatory ta kolektsiyi. – The National Museum of the History of Ukraine: its founders and collections*. Kyiv, P. 169–174. [in Ukrainian].
- [4] Kodeks muzeynoyi etyky vid ICOM [Code of museum ethics from ICOM]. *Ukrayina Spokonvichna* :

Narodne budivnytstvo, tradytsiynyy pobut, folklor – Proste, krasye i dotsilne – vchora, sohodni, zavtra. – Ancient Ukraine: People's construction, traditional life, folklore – Simple, beautiful and expedient – yesterday, today, tomorrow. Retrieved from: <https://etnoui.info/novyny/kodeks-muzejnoji-etyky-vid-icom/> [in Ukrainian].

[5] Kuzmuk, O. (2010). Rol muzeyiv u kulturnomu ta sotsialno-ekonomichnomu rozvytku krayiny: zarubizhnyy dosvid [The role of museums in the cultural and socio-economic development of the country: foreign experience.]. *Analitychna zapyska. Natsionalnyy instytut stratehichnykh doslidzhen – Analytical note. National Institute of Strategic Studies.* Retrieved from: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku>. [in Ukrainian].

[6] Kulynyak, I.YA., Karyy, O.I., Prokopyshyn-Rashkevych, L.M., Ohinok, S.V., & Bondarenko, U.H. (2023). *Yevropeyskyy dosvid populyaryzatsiyi istorichnoyi spadshchyny ta kulturnoho turyzmu: navchalnyy posibnyk [European experience in the promotion of historical heritage and cultural tourism: a study guide.]*. Lviv: Rastr-7, 254 P. ISBN 978-617-8296-61-2 [in Ukrainian].

[7] Lytvynenko, O. (2021). Uchast neuryadovykh orhanizatsiy u zberezheni kulturnoyi spadshchyny (dosvid Velykoyi Brytaniyi) [The participation of non-governmental organizations in the preservation of cultural heritage (the experience of Great Britain)]. *Tsentr suspilnykh doslidzhen. Natsionalnyy instytut stratehichnykh doslidzhen – Center for Social Studies. National Institute of Strategic Studies.* Retrieved from: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyy-rozvytok/uchast-neuryadovykh-orhanizatsiy-u-zberezheni-kulturnoyi> [in Ukrainian].

[8] Mazuryk, Z. (2007). Muzeiy sohodni: yevropeyski tendentsiyi ta nashi vyklyky [Museums today: European trends and our challenges]. *Ukrayinska kultura – Ukrainian culture*. № 11. pp. 8–9 [in Ukrainian].

[9] Mankovska, R.V. (2000). Muzeiy Ukrayiny v informatsynomu prostori: dosvid ta perspektyvy [Museums of Ukraine in the information space: experience and prospects]. *Istoriya Ukrayiny. Malovidomi imena, podiyi, fakty – History of Ukraine. Little-known names, events, facts*. Issue 11. Kyiv, pp. 214–221. [in Ukrainian]

[10] Pavlukhina, V.F. (1999). Muzeiy ta biblioteky Donets'koyi oblasti yak istoriko-krayeznavchi oseredky [Museums and libraries of the Donetsk region as historical and local lore centers.]. *Istoriya Ukrayiny. Malovidomi imena, podiyi. Fakty – History of Ukraine. Little-known names, events. the facts*. Issue 8. Kyiv. 289 p. [in Ukrainian].

[11] Uryad zatverdyv Plan zakhodiv shchodo pidtrymky sfery kultury, okhorony kulturnoyi spadshchyny, rozvytku kreatyvnykh industriy ta turyzmu [The Government approved the Plan of measures to support the sphere of culture, protection of cultural heritage, development of creative industries and tourism]. *Uryadovyy portal. Yedynyy veb-portal orhaniv vykonavchoyi vlady Ukrayiny – Government portal. The only web portal of executive authorities of Ukraine.*

Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-shchodo-pidtrimki-sferi-kulturi-ohoroni-kulturnoyi-spadshchiny-rozvitku-kreatyvnykh-industriy-ta-turyzmu>. [in Ukrainian]

[12] Fesenko, H. (2012). Rol muzeyiv u formuvanni kulturnoho prostoru Ukrayiny [The role of museums in shaping the cultural space of Ukraine]. *Prostir literatury, mystetstva ta osvity – shlyakh do myru, zhody i spivpratsi mizh slovianskymy narodamy – The space of literature, art and education is the way to peace, harmony and cooperation between the Slavic peoples.* Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference. Kharkiv, December 16 2011, pp 184–187 [in Ukrainian]

[13] Shcherbak, D. (2009). Stanovlennya i rozvytok muzeynoyi pedahohiky v Ukrayini [Formation and development of museum pedagogy in Ukraine]. *Osvita doroslykh: teoriya, dosvid, perspektyvy: zbirnyk naukovykh prats – Adult education: theory, experience, perspectives: collection of scientific works*. Issue 1, pp. 224–235. [in Ukrainian].

[14] YUNESKO pidtverdylo poskodzhennya 270 kulturnykh pamyatok v Ukrayini, 12 iz nyh u Sumskiy oblasti – obladministratsiya [UNESCO has confirmed damage to 270 cultural monuments in Ukraine, 12 of them in the Sumy region – regional administration]. *Interfaks-Ukrayina – Interfax-Ukraine*. Retrieved from: <https://interfax.com.ua/news/general/926100.html>. [in Ukrainian].

[15] Yak chasto ukrajintsi khodyat u muzeiy (opytuvannya) [How often do Ukrainians go to museums (survey)]. *Novyny Ukrayiny – ostanni novyny Ukrayiny sohodni – UNIAN – News of Ukraine – the latest news of Ukraine today – UNIAN*. Retrieved from: <https://www.unian.ua/society/360858-yak-chasto-ukrajintsi-hodyat-u-muzeji-opytuvannya.html> [in Ukrainian].

[16] General Conferences – International Council of Museums. *International Council of Museums*. Retrieved from: <https://icom.museum/en/general-conferences/> [in English].

[17] Geoffrey, D. Lewis (1999, 26 July). Museum – Conservation, Preservation, Education. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from: <https://www.britannica.com/topic/museum-cultural-institution/Conservation> [in English].

[18] Jeffrey Brown Preserving Ukraine's cultural treasures with digital tools. *PBS NewsHour*. Retrieved from: <https://www.pbs.org/newshour/show/preserving-ukraines-cultural-treasures-with-digital-tools> [in English].

[19] The Economic Value of the Heritage Sector. Heritage Counts (2023, 1 December). *Historic England – Championing England's heritage*. Retrieved from: <https://historicengland.org.uk/research/heritage-counts/heritage-and-economy/economic-value/> [in English].

[20] The number of visitors to the Louvre in Paris 2007-2022 (2024, 8 April). *Statista*. Retrieved from: <https://www.statista.com/statistics/247419/yearly-visitors-to-the-louvre-in-paris/> [in English].

[21] Visiting Vatican. *The Vatican Tickets and Tours*. Retrieved from: <https://www.thevaticantickets.com/visiting-vatican-museum/> [in English].

ABSTRACT**Kryzhanovskyi V. Possible problems and conflict situations of restoration of museum and exhibition objects (urban aspect).**

This scientific article is devoted to possible urbanistic problems arising in the process of restoring museum exhibits in contemporary urban environments. The research focuses on the importance of preserving and restoring cultural heritage objects in cities, highlighting the main associated problems and providing recommendations for overcoming them.

Objective. *The aim of the article is to identify possible problems and conflict situations related to the restoration of museum exhibits, considering the urbanistic aspect.*

Methodology. *The research methodology involves analyzing urbanistic problems and conflict situations arising in the process of restoring museum exhibits, through their impact on the urban situation, cultural context, and interaction of stakeholders, as well as using empirical data to formulate practical recommendations for overcoming these problems and achieving a balance between preserving cultural heritage and modern urban development.*

Results. *Recommendations for the restoration of museum exhibits in addressing urbanistic problems and conflict situations are proposed.*

Scientific novelty. *The scientific novelty of this article lies in the systematic analysis of problems and conflict situations in the restoration of museum exhibits considering the urbanistic aspect.*

Keywords: *museums, restoration, urbanistic problems, conflict situations, cultural heritage, authenticity, ecological aspects, accessibility, social interaction, sustainability, exhibitions.*

AUTHOR'S NOTE

Kryzhanovskyi Volodymyr, *Postgraduate student, Department of Architectural History and Synthesis of Arts, National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, Ukraine, e-mail: volodymyr.kryzhanovskyi@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0003-1730-0221.*

Стаття подана до редакції 06.04.2024 р.